

ע"פ 8944/14 - עמאר סואעד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 8944/14

לפני: כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט צ' זילברטל
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המערער: עמאר סואעד

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 13.11.2014 בתפ"ח 38863-11-13 שניתן על ידי כבוד סגן הנשיא ר' שפירא והשופטים א' אליקים וב' טאובר

תאריך הישיבה: כ"ט בכסלו
התשע"ז (29.12.2016)

בשם המערער: עו"ד עאדל דבאח

בשם המשיבה: עו"ד אופיר טישלר
בשם שירות המבחן למבוגרים: גב' ברכה וייס

פסק-דין

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטים ר' שפירא - סג"נ, א' אליקים ו- ב' טאובר) מיום 13.11.2014 בתפ"ח 38863-11-13 אשר גזר על המערער 15 וחצי שנות מאסר בפועל, שנה מאסר על תנאי ותשלום פיצוי בסך 75,000 ש"ח בגין הרשעתו בניסיון לרצח, החזקת סכין וגניבה.

1. נגד המערער הוגש כתב אישום בו נטען כי ניסה לרצוח מתנדבת בשירות לאומי (להלן: המתלוננת) אותה פגש בעת שריצה עבודות שירות בתחנת המשטרה בכרמיאל (להלן: התחנה). על פי עובדות כתב האישום, ביום 6.6.2013 החל המערער לרצות בתחנה עונש מאסר בעבודות שירות בן 4 חודשים שנגזר עליו בת"פ 35757-03-11 (להלן: התיק הקודם). באותה תקופה פנה המערער מספר פעמים למתלוננת ששירתה באותה תחנה כמתנדבת בשירות לאומי וביקש ממנה את מספר הטלפון שלה אך המתלוננת דחתה את פניותיו והבהירה לו כי היא אינה מעוניינת להיות עמו בקשר. כמו כן עדכנה המתלוננת את הממונה עליה בתחנה על דבר פניותיו של המערער אליה וזה דרש מהמערער לחדול מכך. בכתב האישום נטען כי בעקבות דרישתו של הממונה חדל המערער מלפנות אל המתלוננת אך היה עוקב אחריה ונועץ בה מבטים. ביום 5.11.2013 הבחינה המתלוננת כי המערער נועץ בה מבטים ודרשה ממנו להפסיק. על פי הנטען בכתב האישום המערער זעם על דבריה של המתלוננת והחליט לרצוח אותה. למחרת, הצטייד המערער בסכין מטבח גדולה והמתין למתלוננת מחוץ לתחנה. בשעה 7:20 בבוקר לערך הגיעה המתלוננת לתחנה ובעודה מחנה את רכבה, התקרב אליה המערער, פתח את דלת הרכב והחל לדקור אותה. לאחר מכן הוציא המערער את המתלוננת מהרכב והמשיך לדקור אותה בעת שהייתה שכובה על הרצפה. משחדל לדקורה נטל את מכשיר הטלפון הנייד שלה מכיס מכנסיה ונמלט בריצה מהמקום. כתוצאה ממעשיו של המערער נגרמו למתלוננת חבלות קשות והיא נדרשה לטיפול רפואי ואשפוז.

2. ביום 7.8.2014 הורשע המערער לאחר ניהול הוכחות בניסיון לרצח, בהחזקת סכין ובגניבה. בהכרעת הדין דחה בית המשפט קמא את טענתו של המערער לפיה לא התכוון להמית את המתלוננת וקבע כי טענה זו אינה מתיישבת עם חומר הראיות בתיק, ובכלל זה עם אמירותיו המפלילות של המערער עצמו בעת חקירתו במשטרה, מהן עולה כי פעל מתוך כוונת קטילה. בית המשפט קמא הוסיף וקבע כי המערער אחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין ודחה את טענתו לפיה לא ניתן להרשיעו בניסיון לרצח מאחר שכומר השיפוט שלו נפגע כתוצאה משימוש בסמים ובאלכוהול ובשל הפרעה נפשית ממנה הוא סובל, לטענתו. לעניין זה אימץ בית המשפט קמא את חוות הדעת הפסיכיאטריות שהוצגו על ידי המדינה מהן עולה כי המערער אינו סובל מהפרעה נפשית שהחלישה את כושר שיפוטו, והעדיפן על פני חוות דעתו של המומחה מטעם המערער אשר טען כי הוא סובל ממחלת נפש אשר פגעה בבוחן המציאות שלו ותרמה להחלטתו לפגוע במתלוננת. כמו כן, דחה בית המשפט קמא את טענת המערער לפיה לא התכוון לגנוב את מכשיר הטלפון הנייד של המתלוננת ובנוסף על כך קבע כי הוא נשא עמו סכין שלא כדין.

3. לאחר מתן הכרעת הדין הוגש בהוראת בית המשפט המחוזי תסקיר שירות מבחן בעניינו של המערער וכן הוגש תסקיר נפגעת עבירה. בתסקיר שירות המבחן צוין כי המערער מתקשה להכיר בחומרה של מעשיו ובהשלכותיהם ואינו מגלה אמפטיה כלפי המתלוננת. עוד צוין כי התנהגותו של המערער מצביעה על צרכי שליטה עזים, קושי בהפעלת שיקול דעת ואימפולסיביות. מטעמים אלו, ובשים לב לכך שהמערער ביצע את העבירות בעודו מרצה עבודות שירות, העריך שירות המבחן כי קיים סיכון גבוה שהמערער יבצע עבירות אלימות נוספות בעתיד. לפיכך נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה טיפולית בעניינו של המערער והמליץ להטיל עליו ענישה מרתיעה ומוחשית. בהתייחס להצהרותיו של המערער לפיהן הוא מעוניין להשתלב בהליך טיפולי המליץ שירות המבחן להביא אותן לידיעת גורמי הטיפול בשב"ס.

4. בתסקיר נפגעת העבירה צוין כי טרם הפגיעה הייתה המתלוננת תלמידה מצטיינת, מקובלת, עצמאית, עליזה וחברותית ואילו כיום היא סובלת מחרדה פוסט טראומטית ונתונה במצב של דכדוך תמידי ותחושה כבדה של אובדן. בעקבות זאת נפגעו יכולותיה הלימודיות והחברתיות, נפגע דימויה העצמי והיא מתקשה לתת אמון באחרים וסובלת מקשיי שינה ומסיוטי לילה. עוד צוין בתסקיר כי בנוסף לפגיעות הנפשיות מהן היא סובלת, ממשיכה המתלוננת לסבול גם מהפגיעה הגופנית שהסב לה המערער אשר הותירה בה צלקות וגרמה נזק לריאותיה ולידה שמאלית. כמו כן צוין בתסקיר כי בני משפחתה של המתלוננת סובלים אף הם מחרדות בעקבות הפגיעה בה וחוששים שהמערער או מי מבני משפחתו יפגעו בהם. בסיום התסקיר ציין שירות המבחן כי המתלוננת הביעה ציפייה לכך שיוטל על המערער עונש מאסר משמעותי וכי ייפסק לה פיצוי כספי.

5. בגזר דינו עמד בית המשפט קמא על חומרתם הרבה של מעשי המערער ועל הפגיעות הקשות שהסבו מעשיו למתלוננת. בית המשפט קמא קבע כי מעשיו של המערער מעידים על תכנון מוקדם ורצון להמית את המתלוננת כנקמה על כך שדחתה את חיזוריו וכי מדובר בתקיפה אכזרית וחסרת פשר אשר הסבה למתלוננת נזקים גופניים ונפשיים קשים מהם היא ממשיכה לסבול עד היום. בית המשפט קמא דחה את טענת המערער כי יש להקל בעונשו מחמת מצבו הנפשי בציינו כי טענת המערער לפיה בוחן המציאות שלו נפגם כתוצאה משימוש בסמים ובאלכוהול, וכן טענתו בדבר הפרעה נפשית ממנה הוא סובל נדחו לגופן בהכרעת הדין. בית המשפט קמא הוסיף וציין בהקשר זה כי בעת היותו של המערער בהסתכלות פסיכיאטרית התאפיינה התנהגותו במניפולציות ושקרים בניסיון להתנער מהאחריות למעשיו, ומנגד לא נמצאו עדויות לפגיעה בבוחן המציאות, קשיי שיפוט או מחשבות שווא. בנסיבות אלו, ובשים לב למדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, קבע בית המשפט קמא כי מתחם העונש ההולם במקרה דנן נע בין 10 ל-18 שנות מאסר בפועל. עוד קבע בית המשפט קמא כי נוכח הימנעותו של שירות המבחן מלבוא בהמלצה טיפולית בעניינו של המערער אין מקום לחרוג ממתחם הענישה בשל שיקולי שיקום. בקביעת העונש בתוך המתחם התחשב בית המשפט קמא בנסיבות חייו הקשות של המערער ובכך ששיתף פעולה בחקירתו במשטרה. באשר לעברו הפלילי של המערער נקבע כי על אף שהוא אינו מכביד וכולל הרשעה אחת בעבירות של החזקת סכין שלא כדיון, שימוש ברכב ללא רשות בעליו ונטישה, התנהלותו של המערער מלמדת כי העונש שנגזר עליו בתיק הקודם לא הרתיע אותו והתנהגותו העבריינית החמירה. בנוסף על כך ציין בית המשפט קמא כי המערער אינו נוטל אחריות על מעשיו וממשיך לטעון כי פעל תחת השפעה חיכונית. מטעמים אלו גזר בית המשפט קמא על המערער 15 שנות מאסר בפועל והפעיל במצטבר עונש מאסר על תנאי בן שישה חודשים שנגזר על המערער בתיק הקודם. כמו כן, גזר בית המשפט קמא על המערער שנה מאסר על תנאי וחייבו לשלם פיצויים למתלוננת, כמפורט לעיל.

6. המערער הגיש ערעור על הכרעת הדין ועל גזר הדין ואולם בהמשך חזר בו מערעורו על הכרעת הדין ומיקד את טענותיו בעונש שנגזר עליו. לטענתו, העונש שהטיל עליו בית המשפט קמא מחמיר עמו יתר על המידה וסוטה באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים. עוד טוען המערער כי בית המשפט קמא לא נתן משקל הולם לנסיבותיו האישיות והמשפחתיות ולכך שעברו הפלילי אינו מכביד וכי הוא אינו בעל דפוסי התנהגות עברייניים. בנוסף על כך נטען כי בית המשפט קמא לא נתן משקל הולם לגילו הצעיר של המערער ולכך שלא הפר את תנאי מעצרו. כמו כן טוען המערער כי שגה בית המשפט קמא בקובעו שהוא אינו נוטל אחריות על מעשיו ומביע עליהם חרטה וכי בית המשפט קמא התעלם מכך שהוא הביע רצון להשתלב בהליך טיפולי וכן מהמלצת שירות המבחן להביא את הדבר לידיעת גורמי הטיפול בשב"ס. מטעמים אלו כולם עותר המערער להעמיד את עונש המאסר בפועל שנגזר עליו על 5 שנות מאסר בפועל.

7. המדינה טוענת מנגד כי העונש שהוטל על המערער הולם את חומרת מעשיו ואת נסיבות ביצוע העבירה והיא

סבורה כי הוא אינו חורג מרף הענישה הנהוג במקרים דומים. לטענתה, מעשיו של המערער התאפיינו בתכנון מוקדם ובאכזריות ואך בנס לא גרמו למתלוננת נזקים חמורים יותר והביאו למותה. בנוסף על כך טוענת המדינה כי העונש שגזר בית המשפט קמא מוצדק גם בהתחשב במסוכנותו הרבה של המערער והיא מציינת בהקשר זה כי מסוכנות זו נלמדת גם מהתנהגותו של המערער במאסר. בנוסף על כך מדגישה המדינה כי מתסקירי שירות המבחן עולה כי המערער אינו מביע אמפטיה כלפי מתלוננת ואינו נוטל אחריות על מעשיו והיא טוענת כי אף מטעם זה אין מקום להקל בעונשו.

8. בתסקירים המשלימים שהוגשו מצוין שירות המבחן כי מאז החל המערער לרצות את מאסרו נרשמו לחובתו שתי עבירות משמעת: הראשונה, מחודש מרץ 2014 בגין קטטה עם אסיר אחר, והשנייה מחודש מרץ 2016 בשל כך ששפך מים רותחים על אסיר אחר. עוד מצוין שירות המבחן כי המערער מתקשה להשתלב ולהתמיד בתכנית טיפולית או חינוכית, אם כי בחודש נובמבר 2016 סיים קבוצה ראשונית במסגרת פרויקט "בוחרים אחרת". עוד מצוין שירות המבחן כי המערער אינו נוטל אחריות על מעשיו ומשליך את האחריות לביצועם על התמכרותו לסמים ולאחרונה מסר כי הוא אינו מעוניין למסור פרטים אודות המניעים שהובילו אותו לביצוע העבירות מכיוון שהדבר מקשה עליו לישון בלילות.

9. דין הערעור להידחות.

כפי שצוין בית המשפט קמא, המעשים שבהם הורשע המערער מתאפיינים בתכנון מוקדם ובאכזריות. המערער ארב למתלוננת ופצע אותה קשות אך מפני שלא נעתרה לחיזוריו, ומעשיו הותירו צלקות עמוקות בגופה ובנפשה שאין לדעת אם אי פעם יירפאו. חברה מתוקנת המכירה בזכותה של אישה על חייה ועל גופה מחוייבת להוקיע בנחרצות מעשי אלימות מחרידים מעין אלו ולהרתיע מפני ביצועם. חומרה יתרה יש לייחס לכך שהמערער ביצע את העבירות בעודו מרצה עונש של עבודות שירות בגין תיק קודם שבו הורשע. עובדה זו מלמדת אף היא על המסוכנות הרבה הנשקפת מן המערער, עליה עמד גם שירות המבחן, ועל כך שהוא אינו ירא מפני החוק. כמו כן יש ליחס משקל של ממש לעובדה שהמערער אינו נוטל אחריות על מעשיו ואינו מגלה אמפטיה כלפי המתלוננת. המסוכנות הנשקפת מהמערער, אופיים האכזרי והקשה של מעשיו והפגיעות הקשות שהם גרמו למתלוננת, כל אלה מובילים למסקנה כי יש לתת במקרה דנן משקל בכורה לשיקולי הגמול וההרתעה ואף שהעונש שהוטל על המערער הוא מן החמורים אין הוא חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים ואינו מצדיק את התערבותנו (ראו והשוו: ע"פ 5673/06 סבילה נ' מדינת ישראל (17.4.2008); ע"פ 2910/09 קאסיה נ' מדינת ישראל (21.11.2011); ע"פ 4347/05 בשקירוב נ' מדינת ישראל (20.09.2006)). לא נעלמו מעינינו נסיבות חייו המורכבות של המערער וניסיונותיו להשתלב בהליך טיפולי. ואולם, בנסיבות הקשות של המקרה דנן נדחים שיקולים אלו מפני השיקולים האחרים שצוינו אשר להם יש ליתן מעמד בכורה.

אשר על כן, הערעור נדחה.

ש ו פ ט ת

השופט צ' זילברטל:

אני מסכים.

עמוד 4

שופט

השופטת ד' ברק-ארז:

אני מסכימה.

שופטת

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת א' חיות.

ניתן היום, י' בטבת התשע"ז (8.1.2017).

שופטת

שופט

שופטת
